אי משכחנא תנא דאסר כר' נתן • יין בהנאה במנעו של עובד כוכבים אע"פ שלא נסכו לעבודת כוכבים דיסוד לא הוי אסור בהנאה אלא על ידי שכשך : **מדדו** • עובד כוכבים ליין של ישראל בין ביד שהכניס ידו וזרעו לתוכו לעטר כמה יין יש בו כמו שעשין בקנה שקורין פייל"ה: **ימכר** • (ג) שכיון דלא נתכוין לנסך : **כר"ש** • דשרי מגע של עובד כוכבים שלא נתכוין לנסך: (ג)

[נקמן ס:] **לף בשתיה** • כדקתני מתניתין *כפל לבור ועלה כו' ר' שמעון מתיר אף בשתיה : **פיעוק כן יומו** • אלמא לא בעינן כוונה : **שמלו ולא טבלו** • דקיימא לן ביבמות (דף מו:) לעולם אינו גר עד שימול ויטבול : **וכן בני השפחות** • אע"פ שטבלו בבית ישראל ולא גדלו בין העובדי כוכבים בעו מילה וטבילה וכשלא טבלה אמו מתחלה קמיירי דאי טבלה אמו אינהו למה להו טבילה : בשוק

[נקמן ס:]

דאי משכחנא תנא דאסר כרבי נתן אוסרינה אפי' בהנאה דתניא מדדו בין ביד בין ברגל ימכר ר' נתן אומר ביד אסור ברגל מותר אמר דאמר ר' נתן ביד ברגל מי אמר אלא דאי משכחנא תנא דשרי *כר"ש אישרייה אפי' בשתייה. דהוא עובדא דהוה בבירם דהוא עובד כוכבים דהוה קא סליק בדיקלא ואייתי לוליב', בהדי דקא נחית נגע (ה)(בראשה) דלוליבא בחמרא שלא בכוונה, *שרייה רב לזבוניה לעובדי כוכבים, אמרו ליה רב כהנא ורב אסי לרב והא מר הוא דאמר "יתינוק בן יומו הוא עושה יין נסך? אמר להו אימור דאמרי אנא בשתייה, בהנאה מי אמרי *[נופא] אמר רב תינוק בן יומו עושה יין נסך אתיבי רב שימי בר חייא לרב הלוקח עבדים מן העובדי כוכבים שמלו ולא טבלו וכן בני השפחות שמלו ולא טבלו רוקן ומדרסן בשוק ואמרי לה טהור, יינן גדולים עושים יין נסך, קטנים אין עושים יין נסך, ואלו הן גדולים ואלו הן קטנים: גדולים = יודעין בטיב עבודת כוכבים ומשמשיה, קטנים = אינם יודעין בטיב עבודת כוכבים ומשמשיה, כתני מיתת גדולים אין קטנים לא ותנסה דאבני שפחות הא וכן קאמר אנקן ומדרסן הניחא למאן דאמר טמא אלא למ"ד טהור מאי איכא למימר הא קמ"ל עבדים דומיא דבני שפחות מה בני שפחות מלו ולא טבלו הוא דעושין יין נסך מלו וטבלו לא, אף עבדים כן לאפוקי מדרב נחמן אמר שמואל דאמר רב נחמן אמר שמואל הלוקח עבדים מן העובדי כוכבים אע"פ שמלו וטבלו עושין יין נסך עד שתשקע עבודת כוכבים מפיהם קמ"ל דלא נופא אר"נ אמר שמואל הלוקח עבדים מן העובדי כוכבים אע"פ שמלו וטבלו עושין יין נסך *עד שתשקע עבודת כוכבים מפיהם, וכמה? א"ר יהושע בן לוי עד שנים עשר חדש אתיבי רבה לר"נ הלוקח עבדים מן העובדי כוכבים שמלו ולא טבלו וכן בני השפחות שמלו ולא טבלו, רוקן ומדרסן בשוק

*הגרה: ה' סוגיות [תוספתא פ"ג] אלו מגיעות למסקנות הפוכות ובראשונה הראיק

ע"י תוס' לקמן ע"ב ד"ה עד שתשקע

דאי משכחנא תנא דאסר כר' נתן כו' • תימה הא ליכא תנא דמתניתין (דף ס:) דקתני מדדו בקנה ימכר משמע הא ביד אסור בהנאה וי"ל דמתני' ה"ה בביד שרי בהנאה והא דקתני בקנה היינו משום ר"ש דשרי בשתיה ולא שרי אלא בקנה : **אימור** דא"ר נתן ביד ברגל מי אמר • יש שהיו רוצים למחוק (ד) אמר דמדקאמר לשון אמר משמע שלא פירשו בדבריו דאית חילוק בין יד לרגל וליתא דהא ודאי שפירשו בדבריו ור"י מייסב הגירסא דמתחלה היה סובר דלהכי אוסר ר' נתן מדידה ביד משום דגזר אטו שכשוך ביד אבל מדידה ברגל מותר דליכא למיגזר אטו שכשוך ביד מיהו בשכשוך ברגל אסר דגזר אטו שכשוך ביד ודריסה ברגל אסורה דמשכיח לה כשכשוך ברגל ודאי אימור דא"ר נתן ביד פירוש אם גזר מדידה אטו שכשוך ברגל מי אמר דשם לא יגזור כלל ואפי' שכשוך ברגל נמי שרי דמדמי ליה למדידה ברגל : **אי** משכחנא תנא דשרי כר"ש כו' • פירש הקונטרס דשרי מגעו שלא נתכוין לנסך אף בשתיה כדקתני מתני' (לקמן ס:) נפל לבור ועלה כו' ימכר ר"ש מתיר פירוש בשתיה דשרי מגעו של עובד כוכבים שלא נתכוין לנסך בשתיה והקשה הר"ר אלחנן דלמא הא דשרי ר"ש בשתיה הייט דוקא נגיעה על ידי דבר אחר כמו מדידה דקנה אבל נגיעה בגופו כי הכא דדורכו ברגל מגלן דשרי רבי שמעון וי"ל דסבירא ליה לשמואל דליבא דר' שמעון דלא משכיח דלא דרגל אלא כמו מדידה קנה היכא שהופסו בידו דשרי ר' שמעון אף בשתיה ועוד יש לומר דסבר שמואל דכל מה שמתיר ר"ש בהנאה שרי

(ה) גם' נגע בריאה דלוליבא בחמרא: (ב) רש"י ד"ה ימכר כיון כל"ל ותוס' ד' נמחק: (ג) ד"ה כר"ש הד"א עם ד"ה אף בשתיה וכו' מתיר פי' אף בשתיה : (ד) תוס' ד"ה אימור וכו' למחוק אימור דמדקאמר לשון אימור משמע : (ה) ד"ה ס"ג כרוב וכו' דסיכי אסר כבא נגע בריאה : (ו) ד"ה פיעוק וכו' בן יומו מסיכת שנפל לבור :

נוסח/מקבל הה סוגיות אלו מגיעות לן יומא עזרה יין נסך מגנה

△ קושיות על רב

▽ תשובות

הגהות הגר"א

[א] תוס' ד"ה גדולים. ואומר ר"י דשתני כו' ר"ב וכן הוא בתוספתא (עמ"ב רבינו ביו"ד סי' קכ"ד ס"ק ס"ב) : עושין יין נסך

△ קושיות על רב

▽ תשובות

מסקנות הפוכות

סח א מיי' פי"ח מהל' מ"א הלכה ס עוש"ע י"ד סי' קכד סעיף כד וביגיפסא סתוספות כאן ר"מ ובה"ג ועי"ש :

סט ב ג מיי' שם סמג לאוין קמח עוש"ע י"ד שם סעיף ז :

ע ד מיי' שם הלכה ו עוש"ע שם סעיף ד :

עא ה מיי' שם עוש"ע שם סעיף ג :

נוסחא מגיה הכוונה

הגהות הב"ח

(ה) גם' נגע בריאה דלוליבא בחמרא. (ב) רש"י ד"ה ימכר כיון כל"ל ותוס' ד' נמחק: (ג) ד"ה כר"ש הד"א עם ד"ה אף בשתיה וכו' מתיר פי' אף בשתיה : (ד) תוס' ד"ה אימור וכו' למחוק אימור דמדקאמר לשון אימור משמע : (ה) ד"ה ס"ג כרוב וכו' דסיכי אסר כבא נגע בריאה : (ו) ד"ה פיעוק וכו' בן יומו מסיכת שנפל לבור :

מסקנות הפוכות